

rad reže? Ne pozabi naj se pri pridevniku tudi vaditi dvojnega števila v vseh treh spolih.

Števnika se učenci kmali pravilno navadijo, posebno če učitelj tudi pri številjenji pazi, da ga prav rabijo.

Glagol pa učitelju in učencem daje mnogo dela. Perve vaje o glagolu enake so vajam pri pridevniku. Z glagolom naj se učenci vadijo tudi števila in osebnih zaimkov, posebno pa naj se vadijo slovenski glagol obširno rabiti in v mnogih zgledih pred vsem poznavati in obračati doveršni in nedoveršni glagol, učenik naj vadi učence raznih pregovorov, n. pr.: Človek obrača, Bog oberne. Kdor veliko obeta, malo obljubi. Kdor se vedno priporočuje, ta se nikdar ne priporoči. Učenci naj se vadijo tudi pri vajah v pisanji raznih glagolov, n. pr.: Naj nas ponižujejo, ponižajo nas vendar ne. Prepišite te-le stavke in podčrtajte glagole: Dan se krajša in noči se daljšajo. Slana běli hribe in dole, drevje se osiplje, žerjavi in drugi tiči so pobegnili v druge kraje. Vse življenje v naravi utihuje, mráz pritiska; vsaka stvar se preskerbuje za zimo. Tudi tebi, človek, bliža se zima tvojega življenja.

Zadnjič povdarjamo še to, da naj učitelj že v začetnici učence napeljuje, da vsako besedo premišljujejo in prav razumejo.

Sploh pa naj učitelj že ves svoj nauk o jeziku tako vravnava, da se učenci vedno in neprenehoma vadijo in že v začetnici tako daleč pripeljejo, da vsako lahko in umevno izraženo misel koga drugega razumejo, in da potem morejo o tem, kar so razumeli, prav soditi in govoriti. Ker pa se vsaki jezik naj bolje uči in vadi tako, da druge v dobrem jeziku posnema, mora biti vsakemu učitelju perva skerb, da zna sam pravilno govoriti in se pri vseh naukih učencem v govoru za izgled kazati. Zatorej rečemo in ponavljamo (opiraje se na perva pedagogična načela): Učitelj v slovenski šoli mora biti prijatelj slovenščine.

Zemljepisna učila.

V c. k. založbi šolskih knjig na Dunaji dobivajo se za zemljepisni uk v ljudski šoli ti-le zemljevidi:

a) hemisferi, b) Evropa, c) avstrijsko cesarstvo, d) kronovine: za Češko (nemško-češko) 1 gld. 60 kr., za Galicijo (poljsko) 2 gold. 30 kr., za Bukovino (nemško) 1 gold. 45 kr., za Dalmacijo (hervatsko) 1 gold. 10 kr., za Spodnjo in Zgornjo Avstrijo in za Solnograško 1 gold. 40 kr., za Štajersko 1 gold. 20 kr., za Kranjsko, Koroško in Primorsko 1 gold. 25 kr., za Marsko (nemško-češko) 1 gold. 25 kr., za Šlezko (nemško-češko-poljsko), za Tirolsko in Vorarlberško 1 gold. 25 kr.

— Evropa (v nemškem, češkem, poljskem in hervatskem jeziku) vsaka po 21 kr., Azija, Afrika, Severna Amerika, Južna Amerika, Avstralija po 10 kr., avstrijsko cesarstvo (v nemškem, laškem, češkem, poljskem, rutenskem in v hervatskem jeziku) po 17 kr., nadvojvodstvo Avstrijsko 10 kr., Tirol in Vorarlberško 10 kr., Štajersko 10 kr., Ilirsko 10 kr., Dalmacija 10 kr., Češko 10 kr., Marsko in Šlezko 10 kr., Galicija in Bukovina 10 kr., Ogersko, Hervatsko in Slavonsko z vojno granico in s Sedmograško 21 kr., Švica 10 kr., Nizozemsko in Belgija 10 kr., Dansko 10 kr., Gerško in jonski otoki 10 kr., vodni zemljevid avstrijske države 7 kr., železnični in vodni zemljevid avstrijske države (češki) 8 kr. — Mali zemljevidi (na 4%) se dobivajo prav po ceni, in sicer Evropa, avstrijsko cesarstvo po 3 kr.

Vsi ti zemljevidi so prav natančni, čedni in kar je posebno dobro tudi prav po ceni, tako, da si jih vsaka ljudska šola lahko napravi. Želeti je le, da bi se bolj slovenske dežele (t. j. Kranjsko, Koroško, Štajersko in Primorsko) tudi v slovenskem jeziku izdajale.

4. Apnena perst.

(Dalje.)

V persti se nahaja ogelno-kisla apnena perst ali kakor pravimo apno, ali kot zdrobljen pesek, ali kakor prod, ali kakor debelo kamnje ali skale. Le malokatera perst je čisto brez njega. Po tem, ali mu je več primešanega ali peska ali ilovice se tudi perst pravi ali ilovnato-apnena ali peščeno-apnena. Potem gredo tudi druge njene lastnosti. Navadno je v sredi med peščeno in ilovnato perstjo, kar se tega tiče, da namreč vodo v se jemlje in jo zaderžuje, tedaj tudi zboljšuje napake oboje persti, zrahljuje ilovico, peščeno perst pa bolj veže. Poserka veliko vode, pa je ne obderži toliko časa, kakor ilovnata zemlja, in kedar se osuši, tudi se ne skerči tako skupaj. Apnena perst je hitra, pa še tudi vroča, kedar ima veliko apna v sebi, to je hitro razkroji gnoj in rastlinske ostanke in urno se prikaže nasledek tega. Ker se ogelnokislo apno lahko združuje z močnejšimi kislinami, katere so same na sebi škodljive rastlinstvu, je prav posebno dober za usušeno sotišče in v kratkem se tam prikažejo naj izverstnejše rastline. Tudi kuhano apno se rabi prav s pridom za zboljšanje zemlje, katera ima premalo ali celo nič apna v sebi, ker zbuja in razkroji dele, katere so rastlinam v živč. S tem pa tudi tla izpije in ako hočemo res kaj zdatno njivo zboljšati, moramo jo potem močno pognojiti. Skuhano apno pa se vendar ne sme ob enem z hlevnim gnojem na njivi rabiti, ker sicer bi gnoj nič ne koristil, ker